

Patiënteninformatie

Seksualiteit en gynaecologische kanker

Inleiding

Deze brochure gaat over intimiteit en seksualiteit en is bedoeld voor vrouwen met kanker en hun partners.

Kanker en seksualiteit is op het eerste zicht misschien een vreemde combinatie. De meeste mensen praten niet makkelijk over hun seksleven. Toch hoort seksualiteit bij het leven en willen wij u met deze brochure een steuntje in de rug geven.

Wat kan veranderen na de behandeling?

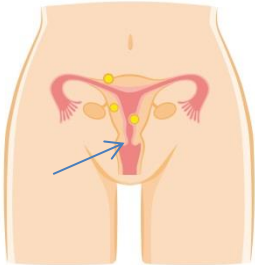
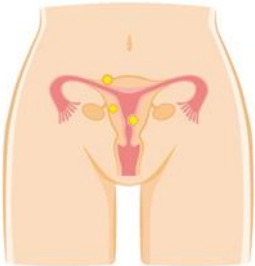
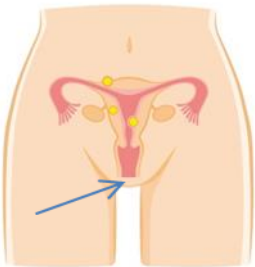
Operatie

Dit overzicht geeft algemene informatie. De gevolgen van een operatie die in dit overzicht staan, hoeven zich niet bij u voor te doen. Wilt u weten wat de (blijvende) gevolgen voor u persoonlijk zijn, vraag dit dan aan uw arts.

Om seksueel opgewonden te geraken en te blijven heeft u twee dingen nodig: geslachtshormonen en een goed werkend zenuwstelsel. De zenuwbanen in uw bekken kunnen door een operatie beschadigd worden.

Bij het vrijen gebruik je verschillende spieren. Wanneer bepaalde zenuwen beschadigd zijn, is het mogelijk dat het samentrekken van spieren en het aangename gevoel dat u daardoor krijgt (het orgasme) verandert. Littekens kunnen ook voor pijn bij het vrijen zorgen.

Uw lichaam kan er anders uitzien na een operatie. Sommige vrouwen zijn daarom bang dat ze afgewezen zullen worden door hun partner, dat ze zich niet meer geliefd of begeerd voelen, dat ze zich vervreemd voelen van zichzelf of dat ze zich onaantrekkelijk voelen. Die angsten kunnen een invloed hebben op uw seksleven.

Soort kanker	Mogelijke gevolgen
Baarmoederhalskanker 	Verwijdering baarmoeder, baarmoederhals, omliggend steunweefsel, lymfeklieren en gedeelte van vagina : • plasproblemen • ontlastingsproblemen • lymfoedeem (opstapeling van vocht waardoor er een zwelling kan ontstaan) in onderbuik, de schaamstreek of (boven-)benen • kortere of smallere vagina • minder vochtige vagina • pijn bij seks • geen maandstonden • onvruchtbaarheid • overgangsklachten/menopauze (als ook de eierstokken verwijderd worden) • veranderde gevoelens in onderbuik, vooral tijdens orgasme • minder zin in seks
Baarmoederkanker 	Verwijdering baarmoeder, eierstokken en lymfeklieren: • geen maandstonden • overgangsklachten (menopauze) • onvruchtbaarheid • veranderde gevoelens in onderbuik, vooral tijdens orgasme • minder zin in seks • lymfoedeem (opstapeling van vocht waardoor er een zwelling kan ontstaan) in onderbuik, de schaam streek of (boven-)benen
Vulvakanker 	Verwijdering schaamlippen, clitoris en omliggend steunweefsel en lymfeklieren, soms verwijdering plasbuis en deel vagina: • smallere vagina • minder vochtige vagina • pijn bij seks • lymfoedeem (opstapeling van vocht waardoor er een zwelling kan ontstaan) in onderbuik of (boven-)benen • ander gevoel bij plassen

Dit overzicht geeft algemene informatie. De gevolgen van een operatie die in dit overzicht staan, hoeven zich niet bij u voor te doen. Wilt u weten wat de (blijvende) gevolgen voor u persoonlijk zijn, vraag dit dan aan uw arts.

Bestraling (Radiotherapie)

Bestraling vernietigt cellen, dus ook kankercellen. Helaas is het vaak niet mogelijk dit effect te beperken tot de kankercellen. Soms treft de bestraling ook het gezonde weefsel dat rondom de kankercellen ligt. Hierdoor kunt u bijwerkingen krijgen die een negatief effect kunnen hebben op uw seksleven.

Wanneer u in de vruchtbare periode van uw leven wordt bestraald op uw buik, kan de straling ervoor zorgen dat uw eierstokken geen hormonen meer maken. U komt plots in de overgang (menopauze) met mogelijke klachten (opvliegers, nachtelijk zweten, onregelmatige menstruatie,...) die ervoor kunnen zorgen dat zin in seks vermindert en klaarkomen moeilijker wordt.

Uitwendige bestraling van de onderbuik of inwendige bestraling van de vagina (brachytherapie) kan de vaginawand aantasten. Daardoor wordt de vaginawand gevoelig en kwetsbaar wat seks pijnlijk maakt. Ook kan het slijmvlies makkelijk bloeden.

Het kan ook gebeuren dat de vaginawanden tegen elkaar gaan kleven waardoor seks niet meer of amper mogelijk is.

De gevolgen voor de seksualiteit en wat is er aan te doen?

Droge vagina

Na de behandeling is het mogelijk dat uw vagina minder of niet meer vochtig wordt terwijl u wel seksueel opgewonden bent.

Advies

Maak gebruik van een vaginale bevochtiger of gebruik een glijmiddel. Een vaginale bevochtiger zorgt ervoor dat het vaginale weefsel meerdere uren vochtig blijft. Beide zijn verkrijgbaar in de supermarkt of apotheek. Neem wat meer tijd voor het voorspel.

Pijn tijdens seks

Dit kan een gevolg zijn van verschillende oorzaken. Het is belangrijk om eerst de oorzaak op te laten sporen door gynaecologisch onderzoek.

Urineweginfectie (pijn, branderig gevoel tijdens het plassen) of vaginale schimmelinfectie (jeuk, branderig gevoel, zwelling van de vagina/schaamlippen) kunnen ook voorkomen.

Advies

Ga langs bij uw gynaecoloog of huisarts om de beste behandeling te bespreken.

Pijnlijke littekens of een verandering van de vorm van de vagina

Advies

Probeer een glijmiddel. Dit is verkrijgbaar in de supermarkt of apotheek. Neem wat meer tijd voor het voorspel.

Pijn door verkleving van de vaginawand

Advies

Dit vermindert door regelmatig seks te hebben. De vagina kan ook open gehouden worden met een dilatator. Bij vaginale dilatatie wordt er zachtjes druk uitgeoefend op de vagina met staafjes (dilatators) om geleidelijk aan de lengte en breedte van de vagina te vergroten. Indien u hierover meer informatie wenst kunt u contact opnemen met :

- Radiotherapeut dr. Katrien Geboers
Tel. 014 40 69 02
- Gynaecoloog dr. Isabelle Cadron
Tel. 014 44 44 20
- Gynaecoloog dr. Ingrid Vandenput
Tel. 014 44 44 20

Foto: FeminaForm van PelviTec

Wanneer lichamelijke oorzaken uitgesloten of behandeld zijn

Advies

Sommige vrouwen komen in een vicieuze cirkel terecht. Seks is pijnlijk, zij worden daardoor gespannen en krijgen daardoor nog meer pijn. Als u denkt dat u in een vicieuze cirkel zit, kunt u via de polikliniek oncologie contact opnemen met psycholoog Eveline Mertens.

Het leren ontspannen en aanspannen van bekkenbodemspieren bij een bekkenfysiotherapeut kan verschillende klachten en problemen doen afnemen of verhelpen.

Zoek samen met uw partner naar een prettige, niet-pijnlijke houding. Het is mogelijk dat de penis hierdoor minder diep komt of beter past. Voor het krijgen van een orgasme maakt dat meestal niets uit.

Overgangsklachten

Wanneer als gevolg van uw behandeling de productie van de vrouwelijke geslachtshormonen afneemt of stopt, kunt u last krijgen van overgangsklachten (menopauze).

Dit kan in sommige gevallen opgelost worden met medicatie. Bespreek met uw arts of er iets aan te doen is.

Wat als vrijen een probleem wordt?

Praten over kanker is vaak moeilijk. Praten over seksuele veranderingen door kanker is vaak nog moeilijker. Toch is het erg belangrijk dat u met uw partner probeert te praten over seksualiteit aangezien op deze manier misverstanden kunnen vermeden worden. Indien u vragen heeft of problemen ervaart op seksueel gebied aarzel dan niet om hierover te praten met een hulpverlener. Een hulpverlener kan samen met u op zoek gaan naar een gepaste oplossing of kan u doorverwijzen naar iemand met meer kennis binnen dit gebied.

In het AZ Turnhout kunt u terecht bij:

- uw behandelende radiotherapeut 014 40 69 02
- uw behandelende gynaecoloog 014 44 44 20
- psycholoog Lieselotte Demarest 014 40 68 41
- raadplegingsverpleegkundige
polikliniek oncologie 014 40 69 14
- sociaal verpleegkundige Lisa Cloetens 014 40 68 73
via de polikliniek oncologie 014 40 69 02

Wij praten erover! En u?

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be
info@azturnhout.be

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout
014 40 60 11

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166
2300 Turnhout
014 40 60 11